

ΑΡ. 3538

ΑΡ. ΑΠΟΦΑΣΗΣ 13

Αριθμός 5577

**Ο ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΝΟΜΟΣ (ΝΟΜΟΙ 30(Ι) ΚΑΙ 122(Ι) ΤΟΥ 2001)**

Απόφαση δυνάμει του άρθρου 21

Ο Έφορος Δημοσίων Ενισχύσεων, ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται δυνάμει του άρθρου 21 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

Τίτλος: Μέτρα και κίνητρα για επενδύσεις σε παρεμφερή τουριστικά έργα.

1. Διαδικασία:

Στις 24 Σεπτεμβρίου 2001 κοινοποιήθηκε από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, ως αρμόδια αρχή, στον Έφορο Δημοσίων Ενισχύσεων πρόγραμμα ενισχύσεων το οποίο φέρει τον τίτλο «Μέτρα και κίνητρα για επενδύσεις σε παρεμφερή τουριστικά έργα». Η κοινοποίηση έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001 (εφεξής καλουμένων ως «ο Νόμος») και του περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων (Διαδικασία Κοινοποίησης) Διατάγματος του 2001.

Το πρόγραμμα βρισκόταν σε ισχύ κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Νόμου (30.4.2001) και ως εκ τούτου με βάση το άρθρο 21 συνιστά υφιστάμενο πρόγραμμα το οποίο δεν προβλέπει ημερομηνία λήξης.

2. Περιγραφή του κοινοποιηθέντος προγράμματος ενισχύσεων:

- (α) Αρμόδια Αρχή υπεύθυνη για την εφαρμογή της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.
- (β) ο στόχος της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι η ενθάρρυνση δημιουργίας νέων έργων παρεμφερούς τουριστικής ανάπτυξης (π.χ. θεματικά πάρκα, μουσεία, γήπεδα γκολφ, αθλητικά κέντρα, ενυδρεία κ.ά.) ή προσθήκης τέτοιων έργων σε υφιστάμενες τουριστικές μονάδες.
- (γ) η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης.

(δ) δικαιούχοι της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι νομικά πρόσωπα δημόσιου ή/και ιδιωτικού δικαίου τα οποία προτίθενται να κατασκευάσουν παρεμφερή τουριστικά έργα και τα οποία θα προχωρήσουν στην ετοιμασία μελετών. Τα έργα αυτά θα πρέπει—

- (1) Να συμβάλλουν στη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, στην προσέλκυση ειδικής πελατείας, στην απάμβλυνση της εποχικότητας, και στην προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και ιστορίας,
- (2) να παρέχουν υπηρεσίες για ψυχαγωγία και αναψυχή πάνω σε οργανωμένη βάση, χωρίς οι παρεχόμενες υπηρεσίες να εξαρτώνται από την εγγραφή των ενδιαφερομένων σαν φίλων ή συνδρομητών,
- (3) να έχουν εξασφαλίσει όλες τις απαιτούμενες άδειες και εγκρίσεις για την ανέγερση και λειτουργία τους χωρίς να παραβιάζεται οποιαδήποτε νομοθεσία,
- (4) να εξασφαλίζουν εκ των προτέρων όλες τις απαιτούμενες άδειες για προσθήκες ή μετατροπές,
- (5) η ανέγερσή τους να μην είναι υποχρεωτική με βάση τον περί Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων Νόμο,
- (6) το κόστος κατασκευής τους να ανέρχεται τουλάχιστο σε £500.000 και
- (7) η ανέγερση του έργου να μην έχει αρχίσει πριν από την 1.7.1995. Δε γίνεται οποιοσδήποτε διαχωρισμός μεταξύ μεγάλων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων (Μ.Μ.Ε.)

(ε) επιλέξιμα κόστη-ένταση: για τη σχεδιοποίηση και προκαταρκτική μελέτη έργων (όχι για τα κατασκευαστικά σχέδια) παραχωρείται από την Κυβέρνηση επιχορήγηση ύψους 30% του κόστους για τις μελέτες αυτές εφόσον προηγηθεί απόφαση των Υπουργών Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και Οικονομικών ότι πρόκειται για έργο παρεμφερούς τουριστικής ανάπτυξης που πληροί τα κριτήρια του (δ) πιο πάνω, σύμφωνα με τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων, και 40% του κόστους των μελετών εάν υπολοποιηθεί το έργο. Το ανώτατο ποσό που χορηγείται είναι £10.000.

(στ) το πρόγραμμα δεν έχει ημερομηνία λήξεως.

(ζ) προϋπολογισμοί: προβλεπόμενη ετήσια δαπάνη £0,05 εκ.

(η) νομική βάση: κρατικός προϋπολογισμός (άρθρο 873 κεφάλαιο 14.02.3.20).

(θ) μέσα παροχής πληροφοριών και ελέγχου. Η Αρμόδια Αρχή εξετάζει σχετική έκθεση/βεβαίωση από τον Κ.Ο.Τ. ότι η αίτηση πληροί τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις του σχεδίου. Η Αρμόδια Αρχή δεσμεύεται περαιτέρω ότι, σε περίπτωση έγκρισης, θα υποβάλλει προς τον Έφορο, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Νόμου, αναλυτική τριμηνιαία έκθεση για τον τρόπο και το στάδιο υλοποίησης του προγράμματος:

(ι) σώρευση: Δεν προβλέπεται σώρευση.

3. Αξιολόγηση της ενίσχυσης που κοινοποιήθηκε—

(α) Σύμφωνα με το άρθρο 3 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων, ουδεμία

παροχή δημόσιας ενίσχυσης είναι επιτρεπτή στη Δημοκρατία εκτός αν έχει προηγουμένως εγκριθεί από τον Έφορο. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, «δημόσια ενίσχυση» σημαίνει την οικονομική ενίσχυση που χορηγείται υπό οποιαδήποτε μορφή, άμεσα ή έμμεσα, από το Δημόσιο ή με πόρους του Δημοσίου και που νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής.

(β) Η κοινοποιηθείσα ενίσχυση κρίθηκε ότι συνιστά δημόσια ενίσχυση διότι ικανοποιεί σωρευτικά τις προϋποθέσεις του Νόμου—

(i) Χορηγείται άμεσα από το Δημόσιο, διότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση χορηγείται από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, από φορέα δηλαδή του Κράτους. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, Δημόσιο σημαίνει το Κράτος, τους Δήμους και τις Κοινότητες.

(ii) συνιστά οικονομικό όφελος αφού η επιχορήγηση που παρέχεται στις δικαιούχους επιχειρήσεις (δικαιούχος 2(δ) ανωτέρω) σημαίνει οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο οι αποδέκτες επιχειρήσεις δε θα είχαν λάβει υπό τις κανονικές συνθήκες της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

(iii) συνιστά ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής κι αυτό γιατί η επιχορήγηση δε δίδεται γενικά σε όλες ανεξαιρέτως τις επιχειρήσεις αλλά περιορίζεται στις δικαιούχους επιχειρήσεις (2 (δ) ανωτέρω).

(iv) τέλος, επειδή το κοινοποιηθέν πρόγραμμα επιτρέπει τη χορήγηση ενισχύσεων στις δικαιούχους επιχειρήσεις (2(δ) ανωτέρω) και επειδή οι ενισχύσεις αποτελούν πλεονέκτημα προς αυτές, γι' αυτό το μέτρο είναι σε θέση να νοθεύσει τον ανταγωνισμό τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στις αγορές άλλων χωρών.

Η διαπίστωση και μόνο της ύπαρξης νόθευσης ή της δυνατότητας νόθευσης των ανταγωνισμού ικανοποιεί και την τελευταία προϋπόθεση που θέτει ο Νόμος στο άρθρο 2 στον ορισμό του όρου δημόσια ενίσχυση. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται εκ του Νόμου να εξεταστεί περαιτέρω κατά πόσο η νόθευση του ανταγωνισμού είναι σημαντική ή όχι. Συνεπώς, ακόμα και στις περιπτώσεις εκείνες που το μερίδιο αγοράς των ενισχυόμενων επιχειρήσεων είναι αμελητέο, η πιο πάνω προϋπόθεση ικανοποιείται.

(γ) Εφόσον από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση συνιστά δημόσια ενίσχυση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου, εξετάστηκε κατά πόσο αυτή ανήκει στις κατηγορίες ενισχύσεων που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του Νόμου σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου, για τις οποίες, όμως, απαιτείται κοινοποίηση.

Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία ενισχύσεων που προνοεί το άρθρο 6 του Νόμου,

δηλαδή τις δημόσιες ενισχύσεις προς τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία κρίθηκε ότι δεν εφαρμόζεται στο παρόν σχέδιο διότι όλοι οι δικαιούχοι δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στον τομέα της παροχής τουριστικών υπηρεσιών.

Αναφορικά, εξάλλου, με τη δεύτερη κατηγορία ενισχύσεων που προνοεί το άρθρο 6 του Νόμου, δηλαδή τις δημόσιες ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα κατ' αποκλειστικότητα σε αλλοδαπούς και οι οποίες κτώνται το εισόδημά τους από πηγές εκτός της Δημοκρατίας, κρίθηκε ότι, εφόσον οι επιχειρήσεις αυτές ανήκουν άμεσα ή έμμεσα κατ' αποκλειστικότητα σε αλλοδαπούς και οι οποίες κτώνται το εισόδημά τους από πηγές εκτός της Δημοκρατίας δεν μπορούν να δραστηριοποιηθούν στον τομέα της παροχής τουριστικών υπηρεσιών στη Δημοκρατία. Τούτο υποστηρίζεται και από σχετικές διατάξεις των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων του 1961 έως 2001.

- (δ) Λαμβανομένων υπόψη των πιο πάνω εξετάστηκε περαιτέρω σε ποια κατηγορία ενισχύσεων, από τις κατηγορίες που προνοούν τα άρθρα 4, 5 και 5Α του Νόμου, εμπίπτει η κοινοποιηθείσα ενίσχυση.

Αρχικά εξετάστηκε κατά πόσο η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στις κατηγορίες των ενισχύσεων του άρθρου 4 του Νόμου που ο Έφορος υποχρεούται να εγκρίνει. Επειδή η ενίσχυση παρέχεται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις παροχής τουριστικών υπηρεσιών οι οποίες διεξάγουν τεχνοοικονομικές μελέτες με στόχο τη δημιουργία νέων έργων παρεμφερούς τουριστικής ανάπτυξης, κρίθηκε ότι η ενίσχυση δεν εμπίπτει σε καμιά από τις πέντε κατηγορίες που ορίζει το άρθρο 4.

Στη συνέχεια εξετάστηκε κατά πόσο η δημόσια ενίσχυση εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 5Α. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου ενίσχυση για εξαγωγές σημαίνει δημόσια ενίσχυση που συνδέεται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή τις τρέχουσες δαπάνες εξαγωγικής δραστηριότητας. Νοείται ότι δεν αποτελούν ενισχύσεις για εξαγωγές οι δημόσιες ενισχύσεις που συνδέονται με το κόστος συμμετοχής σε εκθέσεις και το κόστος μελετών και συμβουλών για την εισαγωγή σε νέα γεωγραφική αγορά νέου ή υπάρχοντος προϊόντος. Η κοινοποιηθείσα ενίσχυση συνδέεται με το κόστος μελετών για δημιουργία νέων έργων παρεμφερούς τουριστικής ανάπτυξης. Κατά συνέπεια κρίθηκε ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση δεν εμπίπτει στο άρθρο 5Α του Νόμου.

Ενόψει των πιο πάνω, κρίθηκε ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στις πρόνοιες του άρθρου 5 και πιο συγκεκριμένα του 5(1)(β) του Νόμου, δηλαδή στις ενισχύσεις που μπορεί να εγκριθούν από τον Έφορο και αφορούν την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον.

Αφού λήφθηκε περαιτέρω υπόψη ότι το άρθρο 5(2) του Νόμου προνοεί την έκδοση κανονισμών, όπου είναι απαραίτητο, που περιέχουν λεπτομερή κριτήρια για την έγκριση δημόσιων ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 5 (1) του Νόμου, κρίθηκε ότι σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 5 του Νόμου η κοινοποιηθείσα ενίσχυση δύναται να εγκριθεί από τον Έφορο με βάση τις πρόνοιες του Νόμου ή και των δυνάμει του άρθρου 5(2) του Νόμου εκδοθέντων Κανονισμών.

Ο Έφορος, αφού έλαβε υπόψη τις λεπτομέρειες του κοινοποιηθέντος προγράμματος (σκολό – ένταση – δικαιούχους – σώρευση κ.ά.), έκρινε ότι τα κριτήρια που καθορίζουν οι περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων (Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις) Κανονισμοί του 2001 θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν, νοούμενου ότι το κοινοποιηθέν πρόγραμμα ενισχύσεων θα τύχει ορισμένων τροποποιήσεων. Λήφθηκαν, επίσης, υπόψη τα μέτρα ελέγχου και πληροφοριών που θα εφαρμόζει η Αρμόδια Αρχή σε περίπτωση έγκρισης του προγράμματος.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 7(α) των πιο πάνω Κανονισμών, οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και δε σχετίζονται με επενδύσεις εγκρίνονται από τον Έφορο, εφόσον συνδέονται με υπηρεσίες παρεχόμενες από εξωτερικούς συμβούλους και η ακαθάριστη ενίσχυση δεν υπερβαίνει το 50% του κόστους των εν λόγω υπηρεσιών. Νοείται ότι οι εν λόγω υπηρεσίες δε συνιστούν διαρκή ή περιοδική δραστηριότητα, ούτε συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης όπως για συνήθεις φοροτεχνικές υπηρεσίες, τακτικές νομικές υπηρεσίες ή διαφήμιση. Οι Μ.Μ.Ε. ορίζονται στο Παράρτημα των πιο πάνω Κανονισμών. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Κανονισμό 9 των ίδιων Κανονισμών, «χορηγηθείσες ενισχύσεις σχετικά με το ίδιο επιλέξιμο κόστος, δε σωρεύονται με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση, εφόσον η σώρευση αυτή έχει ως αποτέλεσμα ένταση ενίσχυσης υπερβαίνουσα την καθοριζόμενη με τους παρόντες Κανονισμούς».

Με βάση τους πιο πάνω Κανονισμούς, κρίθηκε ότι το κοινοποιηθέν πρόγραμμα δεν μπορεί να εγκριθεί ως έχει, διότι δεν πληροί όλες τις πιο πάνω προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα δεν αποτελείται αποκλειστικά σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και δε διασφαλίζει ότι οι μελέτες θα γίνονται αποκλειστικά από εξωτερικούς συμβούλους. Συνεπώς, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Νόμου, το πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί το αργότερο μέχρι τις 30.4.2003.

Ενόψει των πιο πάνω, ο Έφορος έκρινε ότι το πρόγραμμα εγκρίνεται με τον όρο ότι η αρμόδια αρχή θα προβεί πριν τις 30.4.2003 στις ακόλουθες τροποποιήσεις:

Δικαιούχοι του προγράμματος να είναι μόνο οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις όπως αυτές ορίζονται στο Παράρτημα των πιο πάνω Κανονισμών και οι μελέτες να γίνονται αποκλειστικά από εξωτερικούς συμβούλους.

Σε περίπτωση που η Αρμόδια Αρχή δεν τροποποιήσει το κοινοποιηθέν πρόγραμμα μέχρι τις 30.4.2003 αυτό θα πρέπει να καταργηθεί. Ο Έφορος, όμως, αφού έλαβε υπόψη τους όρους με βάση τους οποίους παραχωρείται η ενίσχυση, διαπίστωσε ότι η Αρμόδια Αρχή, μετά την κατάργησή του, δύναται, με βάση τα άρθρα 2 και 7 του Νόμου, να χαρακτηρίσει το πρόγραμμα ως

ενίσχυση de minimis, δηλαδή, ενίσχυση προς μία επιχείρηση, που λόγω του πολύ μικρού ύψους της (κάτω των £57.000 για περίοδο τριών χρόνων) δεν επιφέρει ή δεν μπορεί να επιφέρει οποιαδήποτε αισθητή νόθευση στον ανταγωνισμό. Σε μια τέτοια περίπτωση, η ένταση της ενίσχυσης δύναται να είναι μέχρι και 100% υπό την προϋπόθεση, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Νόμου, ότι καμία επιχείρηση δε δικαιούται να λάβει, ως ενισχύσεις de minimis, πέραν των £57.000 ανά τριετία. Ταυτόχρονα, εάν το πρόγραμμα χαρακτηριστεί ως de minimis, τότε θα μπορεί να αποτείνεται σε όλες τις επιχειρήσεις που προτίθενται να διεξάγουν μελέτες με στόχο τη δημιουργία νέων έργων παρεμφερούς τουριστικής ανάπτυξης (όχι μόνο στις μικρομεσαίες).

4. Απόφαση:

Για τους λόγους αυτούς,

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΤΑ ΕΞΗΣ:

- Α. Το κοινοποιηθέν πρόγραμμα ενισχύσεων με τίτλο «Μέτρα και κίνητρα για επενδύσεις σε παρεμφερή τουριστικά έργα» συνιστά δημόσια ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου. Το πρόγραμμα κρίθηκε ότι αντιβαίνει σε ορισμένους όρους και διατάξεις του Νόμου ή και των Κανονισμών. Ως εκ τούτου, ο Έφορος, αφού έλαβε υπόψη και τα μέτρα ελέγχου και πληροφοριών που θα εφαρμόσει η Αρμόδια Αρχή σε περίπτωση έγκρισης του προγράμματος, αποφασίζει έγκριση του προγράμματος υπό τον όρο ότι τούτο θα τροποποιηθεί πριν τις 30.4.2003 και θα καθιστά δικαιούχους μόνο τις Μ.Μ.Ε. και ότι οι μελέτες θα γίνονται αποκλειστικά από εξωτερικούς συμβούλους. Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Νόμου, το υφιστάμενο πρόγραμμα μπορεί να συνεχιστεί με την παρούσα μορφή το αργότερο μέχρι τις 30.4.2003 οπότε και θα πρέπει είτε να τροποποιηθεί ως ανωτέρω είτε να καταργηθεί.

Αποφασίζει, τέλος, ότι, εάν το κοινοποιηθέν πρόγραμμα καταργηθεί, δύναται, με βάση το Νόμο, να χαρακτηριστεί από την Αρμόδια Αρχή ως ενίσχυση de minimis.

- Β. Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Έγινε στις 9 Οκτωβρίου 2001.

ΧΡ. ΑΝΔΡΕΟΥ,

Έφορος Δημοσίων Ενισχύσεων.

(Ε.Λ.Ε. 25.06.002.13 (47.1.3.3.1.1.10))